



MOTIVÁCIÓS ATTRAKTORÁLLAPOTOK ÉS DINAMIKUS MINTÁZATOK A MAGYAR MINT IDEGEN NYELV TANULÁSA SORÁN: EGY NAPLÓKUTATÁS EREDMÉNYEI

MOTIVATIONAL ATTRACTOR STATES AND DYNAMIC MOTIVATIONAL PATTERNS AMONG LEARNERS OF HUNGARIAN AS A FOREIGN LANGUAGE: INSIGHTS FROM LEARNERS' DIARIES

Prohászka Zsolt István

prohaszka.zsolt@pte.hu

Pécsi Tudományegyetem, Oktatás és Társadalom Neveléstudományi Doktori Iskola

<https://orcid.org/0000-0001-8477-7260>

KIVONAT

A nyelvtanulási motiváció kutatásában egyre nagyobb figyelem irányul a motiváció dinamikus természetére, ugyanakkor kevés vizsgálat foglalkozik kevésbé tanított nyelvekkel. Jelen tanulmány reflektív nyelvtanulói naplók elemzésével vizsgálja, milyen motivációs mintázatok jellemzik a magyar nyelvi kurzusokra járó nemzetközi vendég-hallgatók tanulási folyamatát. Az elemzés tizennégy hallgató öt héten át vezetett naplőbejegyzésein alapult. A tematikus kódolás eredményeként hét, egymással váltakozó motivációs állapot került azonosításra. Az eredmények arra utalnak, hogy a résztvevők motivációját elsősorban a tanórai élmények és a mindennapi tanulási tapasztalatok alakítják, nem pedig hosszú távú integrációs vagy szakmai célok. Ez a motiváció dinamikus, kevésbé stabil jellegére mutat rá, amelynek pedagógiai implikációi is lehetnek a magyar mint idegen nyelv oktatásában, valamint hozzájárul a motiváció dinamikus rendszerszemléletű értelmezéséhez kevésbé tanított nyelvek esetében.

ABSTRACT:

Research on language learning motivation increasingly emphasizes its dynamic nature, yet few studies focus on less commonly taught languages. This study examines motivational patterns among international students enrolled in Hungarian language courses through the analysis of learners' self-reflective diaries and journals. The dataset comprised journals from fourteen students collected over a five

KULCSSZAVAK:

*magyar mint idegen nyelv,
tanulói motiváció,
komplex dinamikus rendszer,
tanulói naplók,
nemzetközi hallgatók*

KEYWORDS:

*Hungarian as a Foreign
Language, learner
motivation, complex
dynamic systems
theory, learner diaries,
international students*

week period. Thematic coding identified seven alternating motivational states. Findings indicate that students' motivation is primarily shaped by classroom experiences and everyday learning activities, rather than long-term integrative or professional goals. This highlights the dynamic and less stable nature of motivation, with implications for Hungarian as a foreign language teaching, and contributes to understanding motivation from a dynamic systems-perspective in the context of less commonly taught languages.

BEVEZETÉS

A megfelelő motiváció minden tanulási folyamatban alapvető fontosságú, a nyelvtanulás esetében kulcs tényező. A célnyelvi kompetencia kialakítása hosszú távú folyamat, amely nagyfokú erőfeszítést igényelhet, ráadásul gyakran kudarcélményekkel is együtt jár. Éppen ezért nem meglepő, hogy a nyelvtanulásra irányuló motiváció az utóbbi évtizedekben egyre fontosabb kutatási területté vált. A nemzetközi szakirodalomban fellelhető egyik irány a folyamatközpontúság: számos kutató kezdte hangsúlyozni a motiváció változékony természetét, a kutatások pedig gyakran a motiváció időbeli változásainak feltárására fókuszálnak. A motivációs változások vizsgálatának különböző irányai alakultak ki (Guerrero, 2015), melyek egyike a motivációt egy komplex, dinamikus módon változó rendszerként írja le. Ez a szemlélet sajátos terminológiával és kutatómódszertani megfontolásokkal jár együtt (Dörnyei et al., 2015; Hiver & Al-Hoorie, 2020).

A nyelvtanulási motiváció kutatásában a kevésbé választott és tanított nyelvek alulreprezentáltak, általában a tömegek által tanult nyelvek kerülnek középpontba (Dörnyei & Al-Hoorie, 2017). Bár a nyelvtanulásnak számos univerzális jellemzője van, a motiváció szempontjából bizonyosan feltételezhető különbségek az egyes nyelvek között. A magyar nyelv helyzetéből fakadóan érdemes az elkülönített vizsgálatra: a ritkábban választott nyelvek közé tartozik (Nádor, 2018), a legtöbb esetben tipológiáját tekintve eltér a nyelvtanulók által már ismert nyelvektől, így elsajátítása sajátos kihívásokkal járhat (Wang & Zhu, 2024). A célnyelvi környezetben egyik legnépesebbnek számító nyelvtanulói csoport, a Magyarországra érkező nemzetközi vendéghallgatók esetében gyakran tapasztalható, hogy nem használják ki megfelelően a célnyelvi környezet előnyeit, hanem angol vagy anyanyelvű szociális közegben töltik szabadidejüket. Mindezen jellemzők sajátos motivációs dinamikákat jelentenek.

Az itt bemutatott kutatás célja az, hogy bővítse a magyar nyelv tanulására irányuló empirikus adatokat a magyarországi tanulmányokat végző vendéghallgatók motivációs állapotváltozásainak feltárása által, felhasználva a komplex dinamikus rendszerek elméletének (Complex Dynamic Systems Theory, CDST) szemléleti előnyeit.

A MOTIVÁCIÓ MINT KOMPLEX DINAMIKUS RENDSZER, ATTRAKTORÁLLAPOTOK

A motivációkutatásban egyre nagyobb jelentőséget kap az a felismerés, hogy a motivációs rendszer folyamatosan változik, minőségében és intenzitásában különböző időkeretekben alakulást mutat, így párhuzam vonható a motiváció és a komplex dinamikus rendszerek működési mechanizmusai között (Papi & Hiver, 2020). Larsen-Freeman és Cameron (2012) a komplex rendszerek öt alapvető jellemzőjét azonosítják: heterogenitás, dinamikus változás, nemlinearitás, nyitottság és adaptivitás. A *heterogenitás* arra utal, hogy a rendszer különböző, egymással kölcsönhatásban álló elemekből áll, amelyek önmagukban is komplex alrendszerekként működhetnek. A nyelvtanulási motiváció esetében ezek közé tartoznak többek között az egyéni motívumok, affektív, kontextuális és szociális tényezők. A komplex rendszerek *dinamikus* és *nemlineáris* módon változnak, vagyis a rendszer állapotai és az elemek közötti kölcsönhatások időben folyamatosan alakulnak, előre nem jelezhető irányban és mértékben. A rendszerek *nyitottak*, lehetőséget adva új elemek és alrendszerek megjelenésére, valamint más rendszerekkel való interakcióra. Emellett *adaptív* jellegükből fakadóan képesek a környezeti változásokhoz való alkalmazkodásra, amely során a rendszer egyes elemei megerősödhetnek a stabilitás fenntartása érdekében.

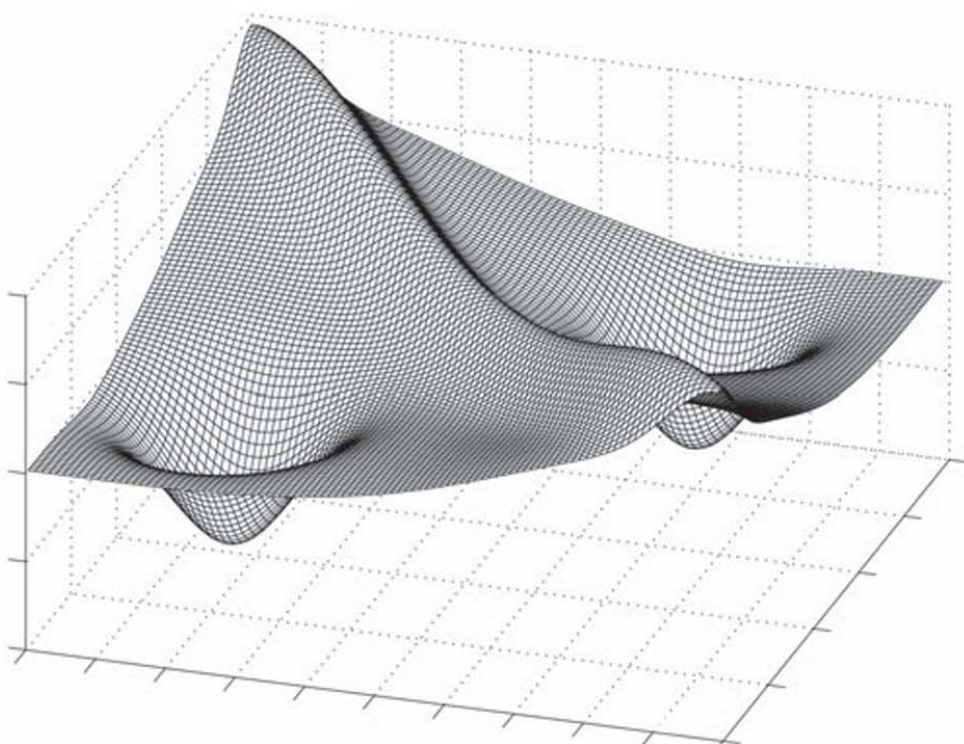
Bár a motiváció akár percről percre is alakulhat (MacIntyre & Serroul, 2015), bizonyos időközönként viszonylagos stabilitás jellemzi, ezt a visszatérő stabilitási mintázatot a szakirodalom attraktoroknak vagy attraktorállapotoknak nevezi (Beccia, 2023). Ezekre egyfajta „biztonságos szigetként” lehet tekinteni, amelynek irányába a rendszer változását feltételezhetjük, és amely lehetővé teszi a komplex rendszerek működésének leírását, bejósolását (Dörnyei & Ushioda, 2011).

Egy komplex dinamikus rendszer potenciális attraktorait egy metaforikus területen, az állapotterben (*state space*) képzelhetjük el. A rendszer a működése során ebben a térben ír le egy pályát, és itt található a rendszer lehetséges állapotainak az összessége. Hiver (2015) az állapotteret egy golfpálya analógiájával illusztrálja: a rendszer ebben az esetben a golfjáték maga, és attraktorállapotként tekinthetünk minden olyan esetre, amikor a labda megáll. A legkívánatosabb potenciális attraktor a lyuk, de a golfpályán egyéb területek is előidézhetik a labda megállását, például homok- vagy vízakadályok. Így ezeket is potenciális attraktoroknak tekinthetjük a rendszerben. A komplex dinamikus rendszereket bizonyos paraméterek irányítják, ami alatt azokat az elveket, korlátozásokat vagy szabályokat értjük, amelyek „a rendszerelemek közötti kölcsönhatást és a bekövetkező változások mintáit szabályozzák” (Hiver, 2015, p. 24). Az előbbi golf-analógiában ezek a játékszabályoknak feleltethetők meg.

A rendszer elmozdulását egy attraktorállapot irányába a rendszer működését befolyásoló feltételek teszik lehetővé, amelyek az állapotterben ún. attraktormedencét hoznak létre (*attractor basin*) (Larsen-Freeman & Cameron, 2012). Amennyiben a medence széles területen terül el, több körülmény segíti elő az attraktorállapot elérését, nagyobb eséllyel rögzül itt a rendszer. A medence mélysége az állapot stabilitásával van összefüggésben: a mély medencéből a rendszer nehezebben mozdítható ki, ehhez nagyobb hatásra van szükség. Az alábbi, 1. ábrán látható térszerkezet két, nagyjából azonos kiterjedésű és mélységű medencét mutat: a rendszer attraktorállapotaira ebben az esetben közel azonos mértékű stabilitás jellemző.

1. ábra

Az állapotter és két attraktormedence topologikus ábrázolása (Spivey, 2006, p. 17.)



Összefoglalva, amennyiben egy komplex rendszert megfelelő erősségű attraktorok irányítanak, működése vizsgálható és leírható; ezek hiányában a rendszer véletlenszerű mintázatokat mutat. Ennek megfelelően a motivációs rendszert vizsgáló kutatások célja a potenciális attraktorok és attraktorállapotok azonosítása, valamint működésük megértése (Beccia, 2023; Dörnyei & Ushioda, 2011).

Az elméleti keret empirikus alkalmazására példát nyújt Waninge (2014) vizsgálata, amelyben rövid tanulói interjúk elemzésével négy, a nyelvórákon megjelenő attraktorállapotot azonosított (*érdeklődés, unalom, semleges figyelem, szorongás*). A szerző az attraktormedencék kialakulását kognitív, affektív, motivációs és kontextuális tényezők konglomerátumaival magyarázza (vö. Dörnyei, 2009; Waninge, 2014). E tényezők azonosítása alapvető a motivációs dinamizmusok és az attraktorállapotok közötti váltakozások megértéséhez.

A jelen tanulmány Waninge (2014) kutatására épít, ugyanakkor az attraktorállapotok azonosítása interjúk helyett reflektív (nyelv)tanulói naplók elemzésével történt. A naplók introspektív jellegükből fakadóan a nyelvtanulás élményét a tanulói perspektívából rögzítik, és lehetőséget adnak a tanulási folyamat során megélt tapasztalatok, érzelmek és értelmezések feltárására (Barkhuizen et al., 2024; Hyers, 2018). A kutatás abból a feltételezésből indul ki, hogy külső be-

avatkozás, irányadás nélkül a nyelvtanulók olyan témákat fejtenek ki a naplóikban, amelyek saját tapasztalataik alapján a legnagyobb befolyással vannak a tanulási folyamatra. A rendszeres időközönként készült bejegyzések révén a motiváció időbeli alakulása és dinamikája is vizsgálhatóvá válik.

A KUTATÁS MÓDSZERTANA

A KUTATÁS CÉLJAI ÉS KÉRDÉSEI

A kutatás célja egyrészt a hallgatók véleményének és meglátásainak feltárása a vizsgált nyelvtanulási kontextusról, másrészt a motivációs rendszer működésének megértése a domináns attraktorállapotok és az azok kialakulásához vezető jelenségek azonosításán keresztül. A vizsgálatot az alábbi kutatási kérdések irányították:

- Hogyan jellemzik a nemzetközi vendéghallgatók magyarnyelv-tanulási tapasztalataikat?
- Milyen attraktorok dominálják a vizsgálat adatközlőinek motivációs rendszerét, és hogyan változnak ezek az idő előrehaladtával?
- Milyen mintázatok figyelhetők meg a motivációs rendszer időbeli alakulásában, és milyen tényezők járulnak hozzá a változásokhoz?
- Kimutathatók-e az adatok alapján olyan motivációs jelenségek, melyek sajátosan a magyar mint idegen nyelv tanulásához kötődnek?

A KUTATÁS MENETE

Az adatfelvétel öt héten keresztül történt a 2024 őszén. A kutatás adatközlői minden héten legalább egy, a tanulási folyamatra reflektáló naplóbejegyzést rögzítettek. A szövegek gyűjtése egy online felületen történt, ahova a hallgatók az adott hétre vonatkozó írásaikat rögzítették. Az instrukciók az 1. számú táblázatban olvashatók, míg a bejegyzések rögzítésére szolgáló dokumentum a 2. ábrán tekinthető meg. Az instrukció nem tartalmazott megkötést a naplóbejegyzések tartalmára, hosszára és mélységére vonatkozóan. Waninge (2014) érvelése szerint az attraktorállapotok meghatározásához nincs szükség hosszú szövegre az adatközlőktől, hiszen a rövid megnyilatkozásokból épp a legfontosabb aktuális állapot olvasható ki. Az adatfelvétel öt hete alatt tizennégy hallgatótól összesen 70 szövegegységnyi naplóbejegyzés került összegyűjtésre és elemzésre.

1. táblázat

A naplók instrukciójának angol nyelvű szövege és magyar fordítása

SZIASZTOK!

Thank you for participating in this diary/journal study on language learning. Your insights and experiences are precious in helping us understand the factors that influence motivation in language learning.

TASK DESCRIPTION:

For the study, we kindly request that you keep a diary or journal to document your thoughts, feelings, and experiences related to your language learning journey. The purpose of this diary/journal is to provide us with detailed insights into your motivations, moods, emotions, challenges, successes, and strategies as you engage in language learning activities. Include experiences of your in-class time and your home preparation too.

INSTRUCTIONS:

- **Download and Save:** Please download the document, rename it with a non-identifiable nickname, and save it.
- **Consent Confirmation:** After opening the document, check the box to confirm that you agree to your entries being used for research purposes.
- **Journal Entries:** Your task is to write at least one entry in this journal by the end of each week. Feel free to write more (e.g., after each class) and express yourself in whatever way feels most natural.
- **Weekly Submission:** Submit your entries by midnight on Sunday each week. If you miss the deadline, you can upload your entries later.

HONESTY AND AUTHENTICITY:

We encourage you to be open and honest in your reflections, reporting both positive and negative sides of your experience. There are no right or wrong answers, and your individual experiences are valuable to our research.

YOUR WORDS ARE SAFE:

Your diary/journal entries will remain confidential and will only be used for research purposes. Please refrain from including any personally identifiable information that you are not comfortable sharing.

SZIASZTOK!

Köszönöm, hogy részt veszel ebben a nyelvtanulásról szóló kutatásban. Meglátásaid és tapasztalataid értékesek számunkra a nyelvtanulásra irányuló motivációt befolyásoló tényezők megértéhez.

A FELADAT LEÍRÁSA:

A kutatáshoz arra kérek, hogy írd naplót a nyelvtanulással kapcsolatos gondolataid, érzéseid és élményeid rögzítésére. A napló célja, hogy általa képet kapjunk a nyelvtanulás során tapasztalt motivációidról, hangulataidról, érzelmeidről, a téged érő kihívásokról, sikereidről és stratégiáidról. A bejegyzésekben térj ki az osztálytermi élményeidre és az otthon felkészülésre is!

INSTRUKCIÓK:

- **Letöltés és mentés:** Kérek, töltsd le a mellékelt dokumentumot, nevezd át egy általad választott álnév használatával és mentsd el.
- **Beleegyezés megerősítése:** A dokumentum megnyitása után pipáld be a nyilatkozó mondatot, jelezve ezzel, hogy hozzájárulsz a naplóbejegyzések kutatási célra való felhasználására.
- **Naplóbejegyzések:** A feladat az, hogy írd legalább egy bejegyzést ebbe a naplóba a hét végéig. Nyugodtan írhatasz több bejegyzést is (például minden nyelvvóra után egyet) és a számodra legtermészetesebb módon fejezd ki magad!
- **Heti beküldés:** Küldd vissza a bejegyzéseid minden héten vasárnap éjfélig! A határidő elmulasztása esetén még van lehetőséged feltölteni a naplód.

ŐSZINTESÉG ÉS HITELESSÉG:

Arra bátorítunk, hogy reflektálj a tapasztalataidra nyíltan és őszintén, beszámolva az élményeid jó és rossz oldalairól is. Nincs jó vagy rossz válasz: a te saját egyéni élményeid értékesek a kutatás számára.

A SZÖVEGED BIZTONSÁGBAN VAN:

A naplóbejegyzéseidet bizalmasan kezeljük és kizárólag kutatási célokra használjuk fel azokat. Kérek, tartózkodj minden olyan információ rögzítésétől, amely az azonosításodra alkalmas lehet, és csak olyan dolgot ossz meg, amely nem okoz számodra kellemetlenséget.

2. ábra

A nyelvtanulói napló dokumentumának kinézete

My personal Hungarian Learning Diary

(Check the Assignment on Teams for instructions or contact your teacher/the researcher)

I confirm that I am aware of and agree to the use of my diary entries for research purposes.

Nickname:

Week 1. (4-10 November)

1st Entry:

AZ ADATKÖZLŐK

A kutatás adatközlői nemzetközi vendéghallgatók, akik a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészeti és Társadalomtudományi Karán magyar nyelvi kurzuson vettek részt. A 28 meghívott adatközlőből kizárásra kerültek azok a hallgatók, akik nem járultak hozzá naplóbejegyzéseik kutatásra való felhasználásához, vagy az adatgyűjtési időszak során legalább egy hetet kihagytak, azaz nem minden héten töltöttek fel bejegyzést. Így a kutatás adatközlőinek száma 14 fő (6 férfi és 8 nő) lett, akik öt héten keresztül folytatták a naplórírást.

Waninge (2014) érvelését követve háttértényezőkre irányuló adat nem került gyűjtésre. Az aktuális kutatás célját tekintve ezek az információk csak akkor relevánsak, ha az adatközlők külső ráhatás nélkül kitérnek rájuk. Megállapítható ugyanakkor, hogy az adatközlők 18–25 év közötti fiatal felnőttek, akik BA- vagy MA-képzést folytattak egy nemzetközi közegben. Mivel minden érintett adatközlő angol tannyelvű képzésben vett részt, esetükben magabiztos angol nyelvi kompetencia feltételezhető.

A TANULÓI NAPLÓK ELEMZÉSE

Az angol nyelvű naplóbejegyzések terjedelme 50 és 500 szó között mozgott, átlagosan mintegy 200 szót tett ki. A kognitív, affektív, motivációs és kontextuális tényezők induktív alapú tartalomelemzéssel kerültek azonosításra; az így azonosított tényezők képezték az elemzés értelmezési keretét. A naplóbejegyzésekben megjelenő tényezők mintázatai alapján határoztam meg a motivációs állapotokat, a vizsgálati időszak öt hetét egy-egy elemzési egységként értelmezve. Az ismétlődően megjelenő tényezőkonfigurációk a komplex dinamikus rendszerszemlélet értelmében attraktorállapotokként értelmezhetők. Az elemzés megfelelt a Braun és Clark (2006) által kidolgozott hatlépéses eljárásnak: (i) az adat megismerése; (ii) kezdeti kódok létrehozása (a naplóbejegyzésekben megjelenő tényezők azonosítása, kategorizálása); (iii) témák keresése (ebben az esetben: az állapot sajátosságainak értelmezése); (iv) felülvizsgálat; (v) az állapotok meghatározása és elnevezése; (vi) eredmények véglegesítése. Az adatfeldolgozás és a kódolás az ATLAS.ti szoftver (Scientific Software Development GmbH, 2025) segítségével történt.

EREDMÉNYEK

Az attraktormedencék kialakításáért felelős kognitív tényezők közé azok a naplókban megjelenő jelenségek kerültek, amelyek az elmeműködéshez, a gondolkodáshoz és a tanulással összefüggő mentális folyamatokhoz kapcsolódtak. Az affektív tényezők kategóriájába a nyelvtanulók érzelmeire vonatkozó kódok és szövegrészek tartoztak, míg a kontextuális tényezők a tanulási szituáció sajátosságait ragadták meg. Motivációs tényezőkként azok a jelenségek kerültek azonosításra, amelyek expliciten a motiváció működésére reflektáltak, valamint azok is, amelyek egyértelműen befolyásolták a tanulásra irányuló motivációt, de más kategóriába nem voltak besorolhatók. A tényezők előfordulási gyakoriságát és csoportosítását a 2. táblázat szemlélteti.

2. táblázat

A tanulói naplókban azonosított kontextuális, motivációs, affektív és kognitív tényezők

éveze							
Érdeklődés	38%	13%	13%	25%	13%	0%	0%
Bizonytalanság	0%	10%	10%	30%	20%	30%	0%
Eltávolodás	0%	17%	0%	0%	17%	67%	0%
Kitartás	22%	11%	0%	22%	0%	33%	11%
Frustráció és küzdelem	0%	0%	0%	0%	0%	50%	50%

z értékek két ponton mutatnak kiemelkedő eredményt: az egyik érték alapján az *Eltávolodás* állapot többször a *Kitartás* követte (67%). Ennek oka az, hogy a tanulási folyamatban való szünet (például kihagyások, kevesebb ráfordított figyelem) esetén nehézséget jelentett a tanulók számára a nyelvtanulásba való visszatérés, a lemaradás pótlása. Az ezzel kapcsolatos nehézség ugyanakkor egy esetben sem realizálódott a *Frustráció és küzdelem* állapotában. A másik kiemelkedő eredmény a *Tanulási folyamat élvezetéhez* kötődik: a *Kitartás* állapot erősségét, dominanciáját mutatja az, hogy amennyiben ez az állapot jellemezte a motivációs rendszert, az esetek többségében (62%) a tanulók a következő héten is hasonló állapotról számoltak be. Ez alapján feltételezhető, hogy az állapot kialakulásáért felelős paraméterek mély attraktormedencét alkotnak, melybe könnyen elmozdítani a rendszert.

Fontos eredménynek mondható még, hogy a *Frustráció és küzdelem* állapotát mutató tanulók vagy ebben az állapotban maradtak a következő héten is, vagy az optimálisabb *Kitartás* állapotába kerültek. Ugyanakkor a két állapot közötti összefüggést nehéz vizsgálni, tekintve, hogy a frusztrált állapot kevés résztvevőre volt jellemző.

Bár nagy variabilitással követik egymást az egyes állapotok, bizonyos változásokra nem mutatott példát az vizsgált minta, ami szintén fontos eredménynek mondható. A tanulók az *Elhivatottság* állapotából sosem kerültek a *Frustráció és küzdelem* állapotába, valamint, az elhivatott nyelvtanulók egy esetben sem számoltak be a tanulási folyamatból való *Eltávolodás*ról.

A naplóberegvezésekben azonosított tényezők előfordulásának visszatérő mintázatai alapján hét motivációs attraktorállapotot lehetett megkülönböztetni. Az állapotok elnevezése során figyelembe vettem a kutatás háttéréül szolgáló szakirodalmat, valamint az egyes állapotokat leginkább jellemző tényezőket. Ennek alapján a következő attraktorállapotok különíthetők el:

- Elhivatottság,
- Tanulási folyamat élvezete,
- Érdeklődés,
- Bizonytalanság,
- Eltávolodás a tanulási folyamattól,
- Kitartás,
- Frusztráció és küzdelem.

ELHIVATOTTSÁG

Az elhivatottság állapota a vizsgált kontextusban a legmagasabb elkötelezettséget tükröző motivációs állapot. Ebben az állapotban a tanulók erős belső késztetést mutatnak a célnyelv elsajátítására, élvezik a tanulási folyamatot. A nyelvórákon kívül is jelentős időt és energiát fordítanak a tanulásra, valamint aktívan törekednek a célnyelvi közösséggel való kapcsolódásra. *A nyelvhasználati élmények, valamint a fejlődés megtapasztalása* az állapot leírásának visszatérő tényezői. Az elhivatottság nem jelenti a nehézségek hiányát, de a tanulók képesek azokat magabiztosan kezelni. Ezzel együtt előfordulhat *bűntudat* a nem teljesített tanulási célok miatt és nyitottság a nyelvtanulás folytatására a kurzus után. Az alábbi idézet egy naplóból származik, amely az elhivatottság állapotának számos jellemzőjét tükrözi:

Today I have continued to learn Hungarian (but also other subjects; compared to my other subjects, however, I enjoy learning Hungarian more because our teacher gave us lots of online games to play). – I don't know if it will be enough for the exam tomorrow. All in all, though, I'm super grateful for this half year in which I've been able to learn Hungarian! It's a crazy language! Maybe I'll continue learning Hungarian in Germany so that I can really speak to Hungarian people...We'll see :) (#010 számú adatközlő, 5. hét)

Ma folytattam a magyartanulást (de más tárgyakra is készültem; viszont a többi tárgyhoz képest a magyart élvezem inkább, mert a tanárunk sok online játékot mutatott). Nem tudom, hogy elég lesz-e a holnapi vizsgára. Ugyanakkor összességében szuper hálás vagyok ezért a félévért, ami során tanulhattam magyarul! Örült egy nyelv! Talán folytatom a magyartanulást Németországban is, hogy majd tényleg képes legyek beszélgetni a magyar emberekkel... Meglátjuk :) (saját fordítás)

A TANULÁSI FOLYAMAT ÉLVEZETE

Ebben az attraktorállapotban a motiváció főként nem belső indíttatásból fakad. A tanulók nem feltétlenül mutatnak igényt a célnyelvi közösséggel való kapcsolódásra, és érdeklődésük a célnyelv vagy a kultúra iránt nem mindig egyértelmű. Ennek ellenére motiváltak, élvezik a magyarórákat,

pozitívan értékeli az osztályléggkört, társaikat és tanáraikat. Megnyilvánulásaikban elsősorban a tanulási folyamat *kontextuális tényezőire és érzelmeikre* reflektálnak. Az állapot stabilitását a *pozitív tantermi tapasztalatok* támogatják, míg az otthoni vagy osztálytermen kívüli nyelvhasználat ritkán jelenik meg. Kihívások esetén frusztráció tapasztalható. Az alábbi idézet jól illusztrálja ezt az állapotot:

The teacher is very active and patient. She makes sure we understand each topic and always encourages us to ask questions. I enjoy her teaching style, and the atmosphere in class feels welcoming. I was very nervous about speaking, but I hope this gets easier over time... (#003 számú adatközlő, 1. hét)

A tanár nagyon aktív és türelmes. Megbizonyosodik arról, hogy minden témát értünk és mindig bátorít, hogy tegyünk fel kérdéseket. Élvezem a tanítási stílusát és az osztály légköre is nyitott, befogadó. Nagyon izgultam a beszéd miatt, de remélem, ez idővel egyszerűbb lesz majd. (saját fordítás)

ÉRDEKLŐDÉS

Az érdeklődés állapotában a motiváció elsősorban a célnyelv és a célnyelvi kultúra iránti nyitottságon alapul. A tanulók bejegyzéseikben kiemelik a *nyelvtanulás céljait és előnyeit*, és igyekeznek a tanultakat a célnyelvi környezetben alkalmazni. Pozitívan értékeli a tanulási folyamatot, reflexióik azonban nem korlátozódnak a tantermi élményekre. Az érdeklődés kevésbé intenzív, mint az elhivatottság, ezért a nehézségek és akadályok nagyobb mértékben befolyásolhatják a motivációs állapotot. Ugyanakkor a *sikerélmények* és a *nyelvi fejlődés* erősítik a motivációt. Gyakoriak a célnyelvi közösséggel *kapcsolatos kommunikációs nehézségek*, amelyekből a tanulók általában a nyelvi *kompetenciafejlesztés szükségességét* vonják le. Az alábbi idézet jól illusztrálja ezt az állapotot:

(...) Another relevant point is that I noticed that there are many language interferences while I am in the process of learning Hungarian, I just cannot help but think of »c« as /s/, and »ca« as /ka/ instead of /ts/ and /tσα/, the same goes for »s« that I usually mix with /sh/ as in English "shower". However, the one that I mess up by far is »é«, I keep pronouncing it the French way. Though I am encountering difficulties, I will try my best to learn this language... (#021 számú adatközlő, 1. hét)

(...) Egy másik fontos dolog, hogy felfedeztem több nyelvi interferenciát a magyartanulás közben. Egyszerűen nem tudok a »c«-re nem /s/-ként és a »ca«-ra nem /ka/-ként gondolni a /ts/ és /tσα/ helyett. Ugyanez vonatkozik az »s«-re, amit általában a /sh/-val cserélek fel, mint az angol „shower” szóban. Viszont amit a legtöbbször elrontok, az az »é«, amit folyton franciásan ejtek ki. Bár tapasztalok nehézségeket, minden tőlem telhetőt megteszek majd, hogy elsajátítsam ezt a nyelvet... (saját fordítás)

BIZONYTALANSÁG

A bizonytalanság állapotában a tanulók vegyes érzelmeket tapasztalnak a nyelvtanulással kapcsolatban. Reflexióikban előfordulhat a *célnyelv elsajátítására vagy a közösséggel való kapcsolódásra irányuló igény*, azonban motivációjuk elsősorban a kurzus teljesítésére összpontosít, és a sikerrel kapcsolatban kétségeik támadhatnak. Megjelenhet bátortalanság és *önbizalomhiány*, valamint a képességek félreértéséből fakadó tapasztalatok. A *fejlődés felismerése* pozitívan hat, de az *egyetemi kihívások* és a *nyelvi nehézségek* miatt az állapot nem az elhivatottság szintjén van. A bizonytalanságot gyakran a magyar nyelv *nyelvtani és kiejtési nehézségeivel* kapcsolatos részletes reflexiók jellemzik. Az alábbi naplódíszet a bizonytalanság állapotát illusztrálja: az adatközlő vegyes érzelmeket fejez ki, illetve megindokolja, miért nehéz számára a nyelvtan és a kiejtés elsajátítása:

This week, I feel like I've made progress because I paid more attention in class and learned a lot of new vocabulary. Although the homework was quite challenging to complete, I noticed that the words and grammar I learned in class were actually useful when doing the assignments, which made me feel really happy. However, I still don't dare to speak Hungarian when I'm at the supermarket. Besides that, I feel like some of the grammar and pronunciation are really hard for me to learn because they don't exist in my native language. (#022 számú adatközlő, 1. hét)

Ezen a héten úgy éreztem, hogy sikerült fejlődnöm, mert többet figyeltem az órán és sok új szót tanultam. Bár a házi feladat kihívásnak bizonyult, észrevettem, hogy a szavak és a nyelvtan, amiket órán tanultam, valójában hasznosak a feladatok elvégzéséhez, ami örömmel töltött el. Ennek ellenére még mindig nem merek megszólalni magyarul, amikor a boltban vagyok. Ennek ellenére úgy érzem, hogy a nyelvtan egy része és a kiejtés azért nagyon nehéz számomra, mert az anyanyelvemben nem létezik ugyanez. (saját fordítás)

ELTÁVOLODÁS A TANULÁSI FOLYAMATTÓL

A tanulási folyamattól való eltávolodás állapotában a tanulók kevésbé foglalkoznak a nyelvórákkal és a nyelvi kompetenciák fejlesztésével. Ez nem feltétlenül jelenti a motiváció teljes hiányát, hanem azt, hogy figyelmüket és idejüket egyéb események vagy kihívások kötik le. A naplók alapján az eltávolodás oka lehet *az egyetemi kötelezettségek*, utazás, vagy *érzelmi megterhelés*, például egy hozzátartozó elvesztése. Ebben az állapotban a nyelvtanulás háttérbe szorul, azonban nem feltétlenül negatív élményként jelenik meg. Az alábbi idézet az eltávolodás egyik formáját illusztrálja:

I'm usually a positive person, optimistic and determined. I've been enjoying the hungarian lectures, I had only missed one lecture until last week due to a trip. However, I had forgotten the possibility of external factors affecting my motivation. Grief, experiencing grief due to a relative's death when you're so far away from your home country it's a strange ... draining feeling. The final evaluation is getting closer and considering i put so much

effort into the course .. I'm sure I'll find the right mental space to practice... (#001 számú adatközlő, 4. hét)

Általában pozitív ember vagyok, optimista és céltudatos. Élveztem a magyarórákat, csak egy alkalommal hiányoztam a múlt hétig egy utazás miatt. Viszont nem gondoltam arra a lehetőségre, hogy külső tényezők hatással lehetnek a motivációmra. A gyász, egy családtag halála után tapasztalt gyász, amikor olyan messze vagy a hazádtól, egy furcsa... kimerítő érzés. A félév végi értékelés egyre közeledik és tekintve, hogy mennyit foglalkoztam ezzel a kurzussal... Biztos vagyok benne, hogy megtalálom a megfelelő mentális állapotot a gyakorlásra... (saját fordítás)

KITARTÁS

A kitartás állapotát a motiváció rezilienciája jellemzi: a tanulók számos nehézséget tapasztalnak, és nem mindig élvezik a tanulási folyamatot, de törekednek a kurzus sikeres teljesítésére. Ebben az állapotban a *nehézségekről* szóló reflexiók dominálnak, de előfordulnak felismerések és sikerek is, amelyek a kitartás fenntartását támogatják. Az állapot hasonlít a bizonytalansághoz a egyes érzelmek tekintetében, de szélsőségesebb megnyilvánulásokkal: a kihívások mellett az ezek leküzdésére irányuló *elszántság* is megfigyelhető. A tanulók a kudarcok ellenére magabiztosan törekednek a sikerre. Az alábbi naplódézet a kitartás állapotát illusztrálja:

I realized that tomorrow will be my last Hungarian lesson. Next week we will be preparing for the exam. I am very worried about this. I am afraid that I may not cope with some tasks, especially the oral part of the exam, because you need to know many words at once. It seems to me that I know some words, but I can't put them together into a whole sentence. I think I will prepare hard for the near future. :) (#005 számú adatközlő, 4. hét)

Most fogtam fel, hogy holnap lesz az utolsó magyaróráim. A jövő héten a vizsgára fogunk készülni. Nagyon izgulok emiatt, attól tartok, hogy nem fogok tudni megbirkózni néhány feladattal, főleg a vizsga szóbeli részével, mert sok szót kell ismerned egyszerre. Úgy érzem, hogy tudok néhány szót, de nem tudom őket összetenni egy teljes mondatba. Szerintem sokat kell gyakorolnom a közeli jövőben. :) (saját fordítás)

FRUSZTRÁCIÓ ÉS KÜZDELEM

A frusztráció és küzdelem állapotát a nyelvtanulás során tapasztalt jelentős *nehézségek* és *küzdelem* jellemzik. Ebben az állapotban a tanulók kétségbeesett erőfeszítésekről számolnak be, vagy a küzdelem feladását mutatják. A motiváció és kitartás helyett a helyzet spontán javulására irányuló remény jelenik meg, gyakran *frusztráció*, *szorongás* és *félelem* kíséretében. Az alábbi naplódézet illusztrálja ezt az állapotot:

Everything feels overwhelming right now. Between university deadlines and Hungarian classes, I'm completely burnt out this week. The teacher is still as supportive as ever, but even her encouragement isn't enough to lift my mood. I didn't even try speaking in group

work this week it felt pointless. I hope things get better soon. Even though they say the exam will not be that hard I've never felt so scared of a »simple text in a foreign language before« (#003 számú adatközlő, 5. hét)

Most minden túlságosan terhesnek érződik. Az egyetemi határidők és a magyarórák között teljesen kiegészem ezen a héten. A tanár továbbra sem lehetne támogatóbb, de még az ő biztatása sem elég ahhoz, hogy feldobja a hangulatomat. Ezen a héten meg sem próbáltam beszélni a csoportmunka során, értelmetlennek éreztem. Remélem, hamarosan jobbra fordulnak a dolgok. Bár azt mondják, hogy nem lesz olyan nehéz a vizsga, még sosem féltem ennyire egy »egyszerű idegen nyelvű szövegtől« (saját fordítás)

AZ ATTRAKTORÁLLAPOTOK VÁLTAKOZÁSAI

A megállapított attraktorállapotok közül a legtöbbször a *Tanulási folyamat élvezete* fordult elő (n = 17), ezt követte a *Kitartás* (n = 13), a *Bizonytalanság* (n = 12), az *Elhivatottság* (n=9), az *Érdeklődés* (n=8) és az *Eltávolodás a tanulási folyamattól* (n=6). Legritkábban a *Frusztráció és küzdelem* állapotát írták le a hallgatók (n=5). Az egyes adatközlőknél azonosított motivációs állapotokat és azok váltakozásait az alábbi, 3. táblázat mutatja.

3. táblázat

A heti naplóbejegyzések alapján azonosított attraktorállapotok adatközlőnként

#	1. hét	2. hét	3. hét	4. hét	5. hét
001	Érdeklődés	Elhivatottság	Bizonytalanság	Eltávolodás	Kitartás
002	Érdeklődés	Eltávolodás	Kitartás	Frusztráció és küzdelem	Kitartás
003	Tanulási folyamat élvezete	Tanulási folyamat élvezete	Tanulási folyamat élvezete	Frusztráció és küzdelem	Frusztráció és küzdelem
005	Bizonytalanság	Érdeklődés	Bizonytalanság	Bizonytalanság	Kitartás
006	Tanulási folyamat élvezete	Frusztráció és küzdelem	Frusztráció és küzdelem	Kitartás	Kitartás
010	Elhivatottság	Érdeklődés	Érdeklődés	Elhivatottság	Elhivatottság
012	Bizonytalanság	Bizonytalanság	Eltávolodás	Eltávolodás	Tanulási folyamat élvezete
013	Érdeklődés	Bizonytalanság	Kitartás	Kitartás	Bizonytalanság
014	Bizonytalanság	Tanulási folyamat élvezete	Eltávolodás	Kitartás	Tanulási folyamat élvezete
019	Tanulási folyamat élvezete	Tanulási folyamat élvezete	Tanulási folyamat élvezete	Tanulási folyamat élvezete	Tanulási folyamat élvezete
021	Érdeklődés	Elhivatottság	Kitartás	Elhivatottság	Elhivatottság
022	Bizonytalanság	Bizonytalanság	Kitartás	Kitartás	Elhivatottság
025	Tanulási folyamat élvezete	Érdeklődés	Tanulási folyamat élvezete	Tanulási folyamat élvezete	Tanulási folyamat élvezete
027	Elhivatottság	Tanulási folyamat élvezete	Eltávolodás	Kitartás	Bizonytalanság

A táblázat alapján kijelenthető, hogy az egyes állapotok nem tekinthetők állandónak, és az egymást követő állapotok jelentős mértékű változatosságot mutatnak. Egyes esetekben az egymást követő hetek naplóbejegyzései hasonló motivációs állapotot tükröztek, ami az adott hallgató motivációs rendszerének átmeneti stabilizálódására utal. A vizsgált mintában a *Tanulási folyamat élvezete* bizonyult a legstabilabb attraktorállapotnak: ezt nem csak az állapot gyakori előfordulása igazolja, hanem az a tény is, hogy több tanuló esetében is ez az állapot maradt fenn a leghosszabb ideig.

A 4. táblázat az attraktorállapotok közötti váltakozások arányait szemlélteti. A sorok az egyes attraktorállapotokat, az oszlopok az azokat követő állapotokat jelölik (a 0% azt jelenti, hogy az adott átmenet a vizsgált mintában nem fordult elő).

4. táblázat

Az egymást követő attraktorállapotok

Attraktor- állapot	A folyamat következő állapota						
	Elhivatottság	Tanulási folyamat élvezete	Érdeklődés	Bizonytalanság	Eltávolodás	Kitartás	Frusztráció és küzdelem
Elhivatottság	33%	17%	17%	17%	0%	17%	0%
Tanulási folyamat élvezete	0%	62%	8%	0%	15%	0%	15%
Érdeklődés	38%	13%	13%	25%	13%	0%	0%
Bizonytalanság	0%	10%	10%	30%	20%	30%	0%
Eltávolodás	0%	17%	0%	0%	17%	67%	0%
Kitartás	22%	11%	0%	22%	0%	33%	11%
Frusztráció és küzdelem	0%	0%	0%	0%	0%	50%	50%

Az értékek két ponton mutatnak kiemelkedő eredményt: az egyik érték alapján az *Eltávolodás* állapotát legtöbbször a *Kitartás* követte (67%). Ennek oka az, hogy a tanulási folyamatban való szünet (például kihagyott órák, kevesebb ráfordított figyelem) esetén nehézséget jelentett a tanuló számára a nyelvtanulásba való visszazökkenés, a lemaradás pótlása. Az ezzel kapcsolatos nehézség ugyanakkor egy esetben sem realizálódott a *Frusztráció és küzdelem* állapotában. A másik kiemelkedő eredmény a *Tanulási folyamat élvezetéhez* kötődik: az attraktorállapot erősségét, dominanciáját mutatja az, hogy amennyiben ez az állapot jellemezte a motivációs rendszert, az esetek többségében (62%) a tanulók a következő héten is hasonló állapotról számoltak be. Ez alapján feltételezhető, hogy az állapot kialakulásáért felelős paraméterek mély attraktormedencét alkotnak, melyből nehéz elmozdítani a rendszert.

Fontos eredménynek mondható még, hogy a *Frusztráció és küzdelem* állapotát mutató tanulók vagy ebben az állapotban maradtak a következő héten is, vagy az optimálisabb *Kitartás* állapotába kerültek. Ugyanakkor a két állapot közötti összefüggést nehéz vizsgálni, tekintve, hogy a frusztrált állapot kevés résztvevőre volt jellemző.

Bár nagy variabilitással követik egymást az egyes állapotok, bizonyos váltakozásokra nem mutatott példát a vizsgált minta, ami szintén fontos eredménynek mondható. A tanulók az *Elhivatottság* állapotából sosem kerültek a *Frusztráció és küzdelem* állapotába, valamint, az elhivatott nyelvtanulók egy esetben sem számoltak be a tanulási folyamattól való *Eltávolodásról*.

DISZKUSSZIÓ

Az első kutatási kérdés arra irányult, hogy miként jellemzik a nemzetközi vendéghallgatók a nyelvtanulási folyamatot. A naplók alapján a hallgatók többsége pozitív attitűddel viszonyult a magyar nyelvi kurzusokhoz: élvezték az órákat, elismerően nyilatkoztak tanáraikról, és kedvező osztálylétkörrel számoltak be. A nyelvtanulással kapcsolatos nehézségek elsősorban a nyelvi tartalom komplexitásához és az egyes nyelvi készségekhez kötődő bizonytalanságokhoz kapcsolódtak.

A második kutatási kérdés a naplókban megmutatkozó motivációs attraktorállapotokra vonatkozott. Az elemzés eredményeként a vizsgált kontextusra hét, egymástól minőségükben eltérő attraktorállapot volt jellemző, amelyek a motivációs rendszer dinamikus működését meghatározták. Ezek az állapotok nem egy lineáris skálán helyezhetők el, hanem a motivációs tényezők sajátos konglomerátumai révén jönnek létre (Dörnyei, 2009), és eltérő alakulási lehetőségeket tesznek lehetővé. Az eredmények alapján feltételezhető, hogy az azonosított attraktorállapotok a vizsgált kontextusra jellemző motivációs rendszer állapotterében elhelyezkedő attraktormendecéknek feleltethetők meg (Hiver, 2015; Larsen-Freeman & Cameron, 2012), vagyis e hét állapot potenciális jelenléte és váltakozása jelenti a rendszer működését. Az attraktorállapotok feltárása ezért pedagógiai szempontból is releváns lehet, mivel a motivációs rendszer állapotterének jobb megértése hozzájárulhat ahhoz, hogy a nyelvtanárok tudatosabban reagáljanak a tanulók motivációs ingadozásaira, és támogassák a kedvező motivációs állapotok stabilizálását.

A motivációs rendszer időbeli alakulását vizsgáló harmadik kutatási kérdés kapcsán kijelenthető, hogy stabil, ismétlődő mintázatok nem rajzolódtak ki, ugyanakkor a naplók elemzése komplex és folyamatos változást mutatott a motivációs állapotok között. Ez összhangban áll azokkal az empirikus kutatásokkal, amelyek a motiváció folyamatosan alakuló természetére hívják fel a figyelmet (vö. MacIntyre & Serroul, 2014; Waninge, 2014).

A negyedik kutatási kérdés a magyar mint idegen nyelvet tanulókra jellemző motivációs sajátosságokra irányult. Az eredmények szerint a vizsgált kontextusban tanulók motivációs rendszerét elsősorban a tanórai élmények, a tanítás minősége és a csoportdinamika alakítják, míg a tömegek által tanult nyelveknél gyakori hosszú távú integratív vagy professzionális célok csak ritkán jelentek meg. Ez arra utal, hogy a motiváció ebben a kontextusban kevésbé stabil, mivel erősen függ az aktuális tanulási tapasztalatoktól, nyelvhasználati élményektől és érzelmi állapotoktól. A naplók emellett rámutattak a magyar nyelv tipológiai sajátosságaiból fakadó nehézségekre, valamint a közvetítő nyelv használatának ambivalens motivációs szerepére (vö. Dóla, 2020; Wang & Zhu, 2024).

KONKLÚZIÓ

A kutatás célja a magyar nyelvet tanuló nemzetközi vendéghallgatók motivációs állapotainak és azok változásainak feltárása volt tanulói naplók elemzésén keresztül. A naplók kvalitatív elemzése során azonosított motivációs tényezők és azok konglomerátumai hét attraktorállapot meghatározását tették lehetővé, amelyek hozzájárultak a nyelvtanulási folyamat motivációs hátterének feltárásához. A naplók alapján a motiváció időbeli alakulása nem stabil mintázatok mentén szerveződött, hanem folyamatos változásként írható le, amelyben a tanulási tapasztalatok, a nyelvhasználati élmények és az érzelmi tényezők meghatározó szerepet játszanak.

A kutatás korlátai közé tartozik a minta mérete és a naplóírás mint adatgyűjtési módszer szelekciós hatása, amelyek korlátozzák az eredmények általánosíthatóságát. A jövőbeli kutatások számára ezért ígéretes irányt jelenthet a motivációs változások hosszabb távon történő vizsgálata, valamint különböző intézményi és tanulási kontextusok összehasonlítása. Emellett indokolt a feltáró kutatás eredményeinek kvantitatív alátámasztása is.

Összességében a vizsgálat hozzájárul a magyar mint idegen nyelv tanulóinak motivációs folyamatairól alkotott ismeretek bővítéséhez, és rávilágít arra, hogy a kevésbé tanított nyelvek esetében a motiváció alakulását elsősorban a tanulási környezethez és a mindennapi tanulási élményekhez kötődő tényezők határozzák meg. A motiváció attraktorállapotainak feltárása új perspektívákat nyithat a nyelvpedagógiai kutatásokban, és hozzájárulhat olyan tanítási gyakorlatok kialakításához, amelyek érzékenyebben reagálnak a nyelvtanulók változó igényeire és tanulási élményeire.

IRODALOM

- ATLAS.ti Scientific Software Development GmbH. (2025). *ATLAS.ti Web* (Version v9.22.0) [Computer software]. <https://atlasti.com/>
- Barkhuizen, G., Benson, P., & Chik, A. (2024). *Narrative Inquiry in Language Teaching and Learning Research* (2nd ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003356394>
- Beccia, A. (2023). Attractor States in Second Language Development. *Studies in Applied Linguistics and TESOL*, 22(2), 1–3. <https://doi.org/10.52214/salt.v22i2.10668>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp0630a>
- Dóla, M. (2020). *Módszertani útmutató a magyar nyelv tanításához*. L'Harmattan Kiadó.
- Dörnyei, Z. (2009). *The Psychology of Second Language Acquisition*. Oxford University Press.
- Dörnyei, Z., & Al-Hoorie, A. H. (2017). The Motivational Foundation of Learning Languages Other Than Global English: Theoretical Issues and Research Directions. *The Modern Language Journal*, 101(3), 455–468. <https://doi.org/10.1111/modl.12408>
- Dörnyei, Z., MacIntyre, P. D., & Henry, A. (2015). Introduction: Applying Complex Dynamic Systems Principles to Empirical Research on L2 Motivation. In Z. Dörnyei, P. D. MacIntyre, & A. Henry (Eds), *Motivational Dynamics in Language Learning* (pp. 1–7). Multilingual Matters.

- Dörnyei, Z., & Ushioda, E. (2011). *Teaching and researching motivation* (2nd ed.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315833750>
- Guerrero, M. (2015). Motivation in Second Language Learning: A Historical Overview and Its Relevance in a Public High School in Pasto, Colombia. *HOW*, 22(1), 95–106. <https://doi.org/10.19183/how.22.1.135>
- Hiver, P. (2015). Attractor States. In Z. Dörnyei, P. D. MacIntyre, & A. Henry (Eds.), *Motivational Dynamics in Language Learning* (pp. 20–28). Multilingual Matters. <https://doi.org/10.21832/9781783092574-005>
- Hiver, P., & Al-Hoorie, A. H. (2020). *Research methods for complexity theory in applied linguistics*. Multilingual Matters.
- Hyers, L. L. (2018). *Diary Methods: Understanding Qualitative Research*. Oxford University Press.
- Larsen-Freeman, D., & Cameron, L. (2012). *Complex Systems and Applied Linguistics*. Oxford University Press.
- MacIntyre, P. D., & Serroul, A. (2015). Motivation on a Per-Second Timescale: Examining Approach-Avoidance Motivation During L2 Task Performance. In Z. Dörnyei, P. D. MacIntyre, & A. Henry (Eds.), *Motivational Dynamics in Language Learning* (pp. 109–138). Multilingual Matters. <https://doi.org/10.21832/9781783092574-013>
- Nádor, O. (2018). *Tanított (anya)nyelvünk*. L'Harmattan Kiadó.
- Papi, M., & Hiver, P. (2020). Language Learning Motivation as a Complex Dynamic System: A Global Perspective of Truth, Control, and Value. *The Modern Language Journal*, 104(1), 209–232. <https://doi.org/10.1111/modl.12624>
- Spivey, M. (2006). *The Continuity of Mind*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195170788.001.0001>
- Wang, X., & Zhu, Y. (2024). The Contribution of Linguistic Distance to L3 Learning Motivation: A Cross-L2 Comparison of University English as a Foreign Language Learners. *Education Sciences*, 14(12), 1271. <https://doi.org/10.3390/educsci14121271>
- Waninge, F. (2014). Motivation, Emotion and Cognition: Attractor States in the Classroom. In Z. Dörnyei, P. D. MacIntyre, & A. Henry (Eds.), *Motivational Dynamics in Language Learning* (pp. 195–213). Multilingual Matters. <https://doi.org/10.21832/9781783092574-016>